

Lisätietoja:

15.03.2012

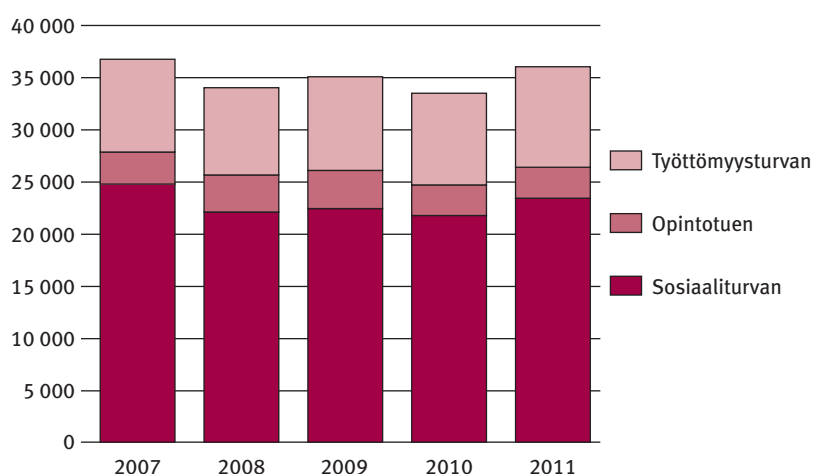
Terhi Rautesalo, puh. 020 634 1528, etunimi.sukunimi@kela.fi

MUUTOKSENHAKUASIOIDEN KÄSITTELY NOPEUTUI VUONNA 2011

Kelan tekemään päätökseen voi hakea muutosta valittamalla. Ensimmäisenä muutoksenhakuasteena toimivat etuudesta riippuen sosiaaliturvan, opintotuen ja työttömyysturvan muutoksenhakulautakunnat.

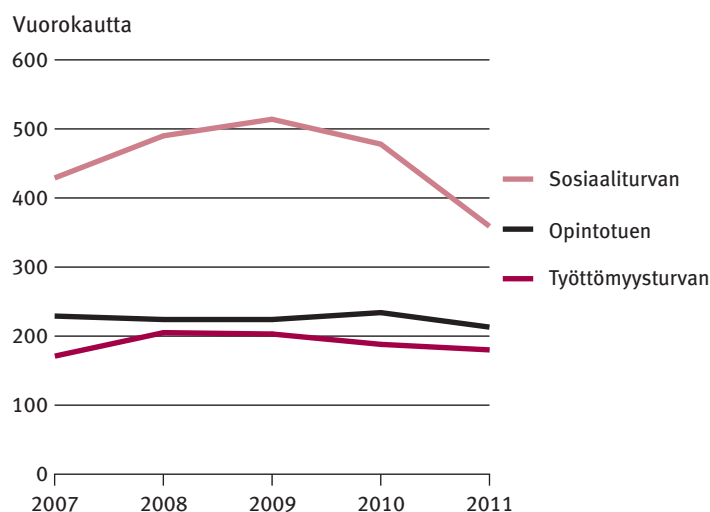
Muutoksenhakulautakuntiin saapui vuonna 2011 yhteensä 35 960 valitus- ja poistoasiaa. Tämä on 7,6 prosenttia enemmän kuin edellisvuonna. Sosiaaliturvan muutoksenhakulautakuntaan saapui 23 365 asiaa, työttömyysturvan muutoksenhakulautakuntaan 9 629 asiaa ja opintotuen muutoksenhakulautakuntaan 2 966 asiaa. Eniten saapuneiden asioiden määrä kasvoi edellisvuoteen verrattuna työttömyysturvan muutoksenhakulautakunnassa (9,6 %).

Kuvio 1. Muutoksenhakulautakuntiin saapuneet asiat 2007–2011

Kasvaneesta saapuneiden asioiden määrästä huolimatta käsittelyajat lyhenivät kaikissa muutoksenhakulautakunnissa verrattuna edellisvuoteen. Eniten käsittely nopeutui sosiaaliturvan muutoksenhakulautakunnassa, jossa saapuneiden asioiden keskimääräinen käsittelyaika oli 359 vuorokautta vuonna 2011. Vuonna 2010 asioiden käsittely kesti keskimäärin 478 vuorokautta.

Kuvio 2. Muutoksenhakulautakuntiin saapuneiden asioiden käsittelyaika 2007–2011

Vuonna 2011 opintotuen muutoksenhakulautakunta käsitteli asiat keskimäärin 213 vuorokaudessa ja työttömyysturvan muutoksenhakulautakunta 180 vuorokaudessa.

SAIRAUSPÄIVÄRAHAPÄÄTÖKSISTÄ VALITETTIIN ENITEN

Vuonna 2011 muutoksenhakulautakunnissa ratkaistiin 31 901 Kelan päätöstä koskevaa valitusasiaa.

Lautakunnat hylkäsivät valituksen 76,6 %:ssa tapauksista ja muuttivat valituksen alaista päätöstä 12,9 %:ssa tapauksista. Valitusasioista jätettiin tutkimatta 1 625 asiaa, palautettiin takaisin Kelaan 1 125 asiaa ja asia raukesi 579 tapauksessa.

Useimmin lautakunnat muuttivat työterveyshuoltoa (28,8 %), alle 16-vuotiaan vammaistukea (24,6 %) ja sosiaaliturvan soveltamista (26,4 %) koskevia päätöksiä. Harvimminkin muutettiin eläketukea (0 %), takuueläkettä (0,5 %) ja perhe-eläkettä (1,3 %) koskevia päätöksiä.

Sairauspäivärahapäätöksistä valitettiin eniten (3 772). Muita etuuksia, joiden päätöksistä tehtiin paljon valituksia, olivat yleinen asumistuki (3 158), työkyvyttömyyseläke (2 700) ja työmarkkinatuki (2 645).

Näihin neljään etuuteen kohdistuneet valitukset muodostivat yhteensä lähes puolet (45,6 %) kaikista niistä valituksista, joita muutoksenhakulautakuntiin saapui vuonna 2011.

Taulukko 1. Muutoksenhakulautakuntien käsittelemät Kelan päätöstä koskevat valitusasiat etuuksittain¹⁾ vuonna 2011

Etuus	Saapuneet	Ratkaisut		Muutettu	Tutkimatta	Palautus	Rauennut	Päätös muutettu %
		Yhteensä ⁶⁾	Ei muutosta					
Yhteensä	26 917	31 901	24 437	4 116	1 625	1 125	579	12,9
Eläketurva								
Työkyvyttömyyseläke	2 700	3 319	2 528	594	59	113	24	17,9
Perhe-eläke	49	75	67	1	4	2	1	1,3
Muut kansaneläkeasiat ²⁾	1 352	1 689	1 358	154	115	38	21	9,1
Takuueläke	324	188	176	1	6	3	2	0,5
Eläketuki	13	8	7	–	–	1	–	0,0
Vammaisetuudet ja -palvelut								
Vammaistukiasiat ³⁾	472	611	477	81	29	13	11	13,3
Alle 16-vuotiaan vammaistuki	970	1 218	850	300	35	24	8	24,6
Eläkkeensaajan hoitotuki	1 744	2 293	1 693	439	66	65	29	19,1
Vammaisten tulkkauspalvelut	2	–	–	–	–	–	–	–
Sairausvakuutus								
Sairauspäiväraha	3 772	4 747	3 570	712	148	249	67	15,0
Vanhempainpäiväraha	648	744	606	57	32	35	14	7,7
Erityishoitoraha	120	191	163	21	5	1	1	11,0
Lääkekorvaus	684	848	695	93	25	27	8	11,0
Matkakorvaus	1 154	1 311	1 031	156	43	20	60	11,9
Tutkimus- ja hoito	670	859	727	71	31	16	13	8,3
Sairausvakuutusasiat ⁴⁾	1	12	10	1	1	–	–	8,3
Työterveyshuolto								
Työterveyshuolto	209	125	74	36	7	7	1	28,8
Asumisen tuet								
Yleinen asumistuki	3 158	3 995	3 060	391	332	161	48	9,8
Kuntoutus								
Kuntoutuspalvelut	695	699	569	80	24	15	11	11,4
Kuntoutusraha	203	204	157	23	9	15	–	11,3
Kuntoutuspsykoterapia	173	102	75	17	4	5	1	16,7
Lapsiperheen etuudet								
Äitiysavustus	13	11	8	2	1	–	–	18,2
Lapsilisä	386	451	331	73	27	9	11	16,2
Lastenhoidon tuki ⁵⁾	321	384	288	41	32	17	5	10,7
Elatustuki	902	1 497	1 162	151	120	47	14	10,1
Työttömyysturva								
Peruspäiväraha	844	784	592	63	51	46	32	8,0
Työmarkkinatuki	2 645	2 555	1 906	181	190	136	141	7,1
Opiskelijoiden etuudet								
Opintotuki	1 767	1 784	1 435	167	149	–	33	9,4
Koulumatkatuki	254	305	253	32	15	–	5	10,5
Muut etuudet								
Sotilasavustus	145	172	151	8	8	4	1	4,7
Maahanmuuttajan erityistuki	17	52	40	6	6	–	–	11,5
Muut								
Sosiaaliturvan soveltaminen	523	668	378	164	51	56	17	24,6

1) Etuusluokitus perustuu muutoksenhakulautakuntien tekemään jaotteluun.

2) Sisältää eläkkeensaajan asumistuet.

3) 16 vuotta täyttäneen vammaistuki. Sisältää myös ruokavaliokorvausta koskevat muutoksenhaut.

4) Sisältää kaikki sairausvakuutusasiaa koskevat valitukset, jotka ovat tulleet SOMLAn ennen 1.3.2008.

5) Sisältää kotihoiton tuen, yksityisen hoidon tuen ja osittaisen hoitorahan muutoksenhaut.

6) Sisältää myös ratkaisut, joista puuttuu ratkaisumerkintä.

Lainvoimaisen Kelan päätöksen poistohakemuksia saapui muutoksenhakulautakuntiin 4 679 kappaletta vuonna 2011. Vuoden aikana lautakunnat ratkaisivat yhteensä 3 540 poistoasiaa hyväksyen suurimman osan (84,8 %) poistoesityksistä. Opintotuen muutoksenhakulautakunta hylkäsi poistoesityksistä 11,2 %, työttömyysturvan muutoksenhakulautakunta 8,8 % ja sosiaaliturvan muutoksenhakulautakunta 4,8 %.

Taulukko 2. Muutoksenhakulautakuntien käsittelemät Kelan päätöstä koskevat poistoasiat lautakunnittain vuonna 2011

Muutoksenhakulautakunta	Saapuneet	Ratkaisut				Poistoesitys		Hylätty %
		Yhteensä ¹⁾	Tutkimatta	Palautus	Rauennut	hyväksytyt	hylätty	
Yhteensä	4 679	3 540	28	18	204	3 002	286	8,1
Sosiaaliturvan	1 945	1 156	8	9	108	975	55	4,8
Opintotuen	945	912	13	–	30	767	102	11,2
Työttömyysturvan ²⁾	1 789	1 472	7	9	66	1 260	129	8,8

¹⁾ Sisältää myös ratkaisut, joista puuttuu ratkaisumerkintä.

²⁾ Sisältää vain peruspäivärahaa ja työmarkkinatukea koskevat päätökset.

MUUTOKSENHAUN REITIT

Asiakas voi hakea Kelan päätökseen muutosta valittamalla. Valitustiet vaihtelevat hieman etuuksittain. Yleensä valitustie on kaksiportainen. Sosiaaliturvan muutoksenhakulautakunta toimii ensimmäisenä muutoksenhakuasteena valitettaessa Kelan ja työpaikkakassan päätöksestä, joka koskee

- eläke-etuuksia,
- vammaisetuuksia ja -palvelua,
- sairausvakuutusetuutta (ml. työterveyshuolto),
- kuntoutuspalvelua ja -rahaa,
- lapsiperhe-etuuksia,
- asumisen tukia,
- sotilasavustusta tai
- sosiaaliturvan soveltamista.

Opintotuen muutoksenhakulautakunta toimii ensimmäisenä muutoksenhakuasteena valitettaessa Kelan ja korkeakoulujen opintotukilautakuntien päätöksestä, joka koskee

- opintotukea tai
- koulumatkatukea.

Työttömyysturvan muutoksenhakulautakunta toimii ensimmäisenä muutoksenhakuasteena valitettaessa erilaisista työttömyyskassan, Koulutusrahaston tai työvoima- ja elinkeinokeskuksen antamista päätöksistä sekä Kelan antamasta päätöksestä, joka koskee

- peruspäivärahaa,
- työmarkkinatukea,
- koulutuspäivärahaa,
- koulutustukea tai
- vuorottelukorvausta.

Lautakuntien päätökseen voi hakea muutosta vakuutusoikeudelta, joka toimii kaikissa etuuksissa ylimpänä muutoksenhakuasteena.

Kela voi myös itse oikaista aikaisemman päätöksensä, jolloin asiaa ei tarvitse käsitellä muutoksenhakuelimissä.

VALITUS- JA POISTOASIOIDEN KÄSITTELY

Valitusasiat. Muutoksenhakulautakunta voi tehdä Kelan päätökseen muutoksen tai hylätä valituksen (ei muutosta). Lisäksi tapaus voidaan jättää tutkimatta esimerkiksi, jos muutoksenhaku tehdään myöhässä tai tapaus ei kuulu lautakunnan toimivaltaan. Rauenneiksi tilastoidaan tapaukset, joissa valituksen tekijä peruttaa valituksen tai Kelan poistohakemuksen. Palautuksia ovat puolestaan tapaukset, joista lautakunta ei anna asiaratkaisua vaan palauttaa tapauksen Kelalle lisäselvityksen hankkimista varten tai uudelleen ratkaistavaksi.

Poistoasiat. Päätös on lainvoimainen, kun siitä ei voida enää valittaa eli kun valitusajka on kulunut umpeen tai kun ylin valitusaste on antanut päätöksensä. Lainvoimaisuus ei kuitenkaan estä asian uudelleen käsittelyä ja oikaisemista. Jos Kelan antama lainvoimainen päätös perustuu virheelliseen tai puutteelliseen selvitykseen taikka on ilmeisesti lain vastainen, muutoksenhakulautakunta voi asianosaisen tai Kelan vaatimuksesta poistaa päätöksen ja määrätä asian uudelleen käsiteltäväksi. Lainvoimaisen päätöksen poistohakemuksen lautakunta joko hyväksyy tai hylkää. Hyväksyessään poistohakemuksen asia palautetaan Kelalle kokonaisuudessaan uudelleen käsiteltäväksi.

KATSAUKSEN AINEISTO

Katsauksen tiedot perustuvat muutoksenhakulautakuntien tuottamiin tilastoihin. Lautakunnat tilastoivat saapuneiksi rekisteröityjen valitus- ja poistoasioiden lukumäärän, tilastointijakson lopussa vireillä olevien asioiden määrän sekä tehtyjen ratkaisujen määrän, laadun sekä niiden keskimääräisen läpimenoajan.

Katsauksessa käytetty etuusluokitus perustuu muutoksenhakulautakunnissa tehtyihin jaotteluihin. Muutoksenhakuasia luokitellaan etuuden mukaan rekisteröintivaiheessa (diariointi). Takaisinperintäasiat kirjataan muutoksenhakulautakunnissa siihen etuuteen, mitä ollaan takaisinperimässä. Sosiaaliturvan muutoksenhakulautakunnan tilastoissa poistoasioita ei ole luokiteltu etuuskohtaisesti vaan ne on kirjattu kaikki samaan luokkaan.